

คำแนะนำการใช้เอกสารประกอบการเรียน

เอกสารประกอบการเรียนเล่มนี้ สร้างขึ้นเพื่อให้นักเรียนได้ศึกษาได้ด้วยตนเอง โดยนักเรียนจะได้ประโยชน์จากบทเรียนตามผลการเรียนรู้ที่ตั้งไว้ ด้วยการปฏิบัติตามคำแนะนำต่อไปนี้

๑. ก่อนเรียนบทที่ ๑ นักเรียนต้องทำแบบทดสอบก่อนเรียนแล้วบันทึกคะแนนไว้
๒. นักเรียนอ่านผลการเรียนรู้ก่อนลงมือศึกษาเอกสารประกอบการเรียน
๓. ศึกษาบทเรียนตามลำดับโดยไม่ต้องรีบร้อน เมื่อเข้าใจแล้วให้เล่นเกมเพื่อทบทวนความเข้าใจเนื้อหา ก่อนจึงทำแบบฝึกกิจกรรมหรือตอบคำถามทุกข้อ
๔. เมื่อทำกิจกรรมเสริมความรู้แล้ว ให้นักเรียนตรวจเฉลยหน้าถัดไป ถ้าตอบผิดให้กลับไปศึกษาบทเรียนและตอบคำถามอีกครั้ง เมื่อตอบถูกต้อง แล้วจึงศึกษาบทต่อไป
๕. นักเรียนต้องไม่ดูเฉลยก่อนทำกิจกรรมเสริมความรู้ หรือแบบทดสอบ ก่อนเรียน – หลังเรียน ต้องมีความซื่อสัตย์ต่อตนเอง
๖. นักเรียนต้องศึกษาบทเรียนนี้ด้วยตนเอง ถ้ามีปัญหาหรือข้อสงสัยให้ปรึกษาครูทันที
๗. ให้นักเรียนเขียนคำตอบลงในกระดาษคำตอบ และห้ามขีดเขียนข้อความใดๆลงในบทเรียนนี้
๘. เมื่อศึกษาจบแล้ว ให้นักเรียนทำแบบทดสอบหลังเรียนและตรวจคำตอบ จากเฉลย แล้วนำผลคะแนนที่ได้ไปเปรียบเทียบกับคะแนนครั้งก่อน
๙. ส่งคืนเอกสารประกอบการเรียนตามกำหนดเวลาและต้องรักษาให้อยู่ในสภาพดีและไม่สูญหาย

บทนำ

การเรียนรู้เรื่องท้องถิ่น “ปากช่องของเรา” เป็นเรื่องที่นักเรียนควรมีความรู้ความเข้าใจ ในสิ่งที่อยู่ใกล้ตัวหรือสิ่งที่อยู่รอบข้างของตนเอง เพื่อที่จะได้นำมาใช้ประโยชน์ในการดำรงชีวิตอย่างมีประสิทธิภาพและมีความสุข การเรียนรู้เรื่องปากช่องของเราจะเป็นการเรียนรู้โดยวิถีธรรมชาติ คือ ค่อยเป็นค่อยไป เรียนรู้สัมผัสสิ่งรอบข้างอย่างมีความสุข สนุกและเป็นอิสระในการที่จะเลือกเรียนรู้ โดยไม่คำนึงถึงระบบ กฎเกณฑ์ต่างๆมากนัก เน้นเรื่องประสบการณ์เป็นสำคัญ เพราะถือว่าสิ่งเหล่านี้เป็นพื้นฐาน เบื้องต้นของการเรียนรู้ หากนักเรียนมีความรัก ความผูกพัน ก็จะนำไปสู่การเรียนรู้อย่างมีระบบระเบียบและมี กฎเกณฑ์ต่อไป

ผลการเรียนรู้

นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจ สืบค้นข้อมูลเกี่ยวกับประวัติท้องถิ่นตนเองได้

โครงสร้างของเนื้อหา

เนื้อหาเรื่องปากช่องของเรา ประกอบไปด้วยโครงสร้างหลัก ๓ อย่างด้วยกันคือ

- ๑ พื้นที่ ๒ คน ๓ นัยสำคัญ
- ๑ พื้นที่ จะมีเนื้อหาเกี่ยวกับ ที่ตั้ง อาณาเขต ทรัพยากรและธรรมชาติสิ่งแวดล้อม เพื่อให้นักเรียนรู้จัก สิ่งที่มีอยู่ สภาพแวดล้อม พื้นที่ อาณาเขต รวมทั้งสภาพอดีต ปัจจุบันและผลกระทบจากการพัฒนา ที่ทำให้ทรัพยากรถูกทำลาย
- ๒ คน หรือ ทรัพยากรมนุษย์ ที่อยู่อาศัยในพื้นที่ จะมีเนื้อหาเกี่ยวกับ กลุ่มชาติพันธุ์ ภาษา ศาสนา ความเชื่อ ประเพณีวัฒนธรรม อาชีพ บทบาทหน้าที่ในสังคม เศรษฐกิจและ การเมือง เพื่อให้รู้ว่า คนเป็น ปัจจัยสำคัญที่มีความเกี่ยวข้องกับสิ่งต่าง ๆ นานาประการ มีผลต่อความเจริญ การทำลายและการเสื่อมสลาย
- ๓ นัยสำคัญ มีเนื้อหาเกี่ยวกับ ประวัติศาสตร์ ภาวะการณ์ปัจจุบัน ที่เกี่ยวข้องกับการค้าขาย การเกษตร การคมนาคม การท่องเที่ยว การศึกษาและวัฒนธรรม เพื่อให้นักเรียนตระหนักเห็นคุณค่าความสำคัญของ อดีต ปัจจุบัน อันนำไปสู่นาคตที่เจริญรุ่งเรืองและยั่งยืนต่อไป

บทที่ ๑ ประวัติอำเภอปากช่อง

อำเภอปากช่องเดิมเป็นหมู่บ้านเล็กๆตั้งอยู่ในเขตคงพญาเย็นขึ้นต่อตำบลขนงพระ อำเภอจันทัก (สีคิ้ว) ต่อมา ปี พ.ศ.๒๔๓๔ เมื่อรัชกาลที่ ๕ ทรงโปรดให้สร้างทางรถไฟสายกรุงเทพฯ-นครราชสีมา เมื่อสร้างทางรถไฟมาถึงหมู่บ้านดังกล่าวต้องมีการระเบิดภูเขาระหว่างเขานกยูงกับเขาน้อยทำเป็นช่องทางให้รางรถไฟผ่าน จึงเรียกหมู่บ้านนี้ว่า “บ้านปากช่อง”

ภาพ : นิตยสาร “เสวีภาพ”

View at Tambon Pak chong , Nakhon ratchasima , 1968

ภาพอำเภอปากช่องในอดีต พ.ศ.2511

ที่มา : <http://portal.rotfaithai.com>

การก่อตั้งอำเภอปากช่อง เมื่อปี พ.ศ. ๒๔๘๒ ได้มีการเปลี่ยนแปลงเขตแดนโดยยุบรวมบางเขตไปรวมกับอำเภอจันทัก (สีคิ้ว) คือยุบตำบลขนงพระเป็นตำบลจันทัก บ้านปากช่องจึงมาขึ้นกับตำบลจันทัก จนกระทั่งปี พ.ศ. ๒๔๙๒ หมู่บ้านปากช่องได้รับการยกฐานะเป็น “ตำบลปากช่อง” ต่อมาเมื่อปี พ.ศ. ๒๔๙๘ ทางราชการได้ยกฐานะตำบลปากช่องใหม่เพราะเห็นว่ามีความเจริญขึ้นมีทางรถไฟและมีถนนมิตรภาพผ่านให้เป็น “กิ่งอำเภอปากช่อง” พ.ศ.๒๕๐๐ มีพระราชกฤษฎีกา ลงวันที่ ๑๒ กรกฎาคม ๒๕๐๑ ให้กิ่งอำเภอปากช่องยกฐานะเป็น “อำเภอปากช่อง”

ปัจจุบันอำเภอปากช่อง แบ่งการปกครองเป็น ๑๒ ตำบล ๒๑๗ หมู่บ้านมีเทศบาลเมือง ๑ แห่ง คือ เทศบาลเมืองปากช่อง เทศบาลตำบล ๔ แห่ง คือ เทศบาลตำบลกลางดง เทศบาลตำบลสีมามงคล เทศบาล

ตำบลวังไทร และเทศบาลตำบลหมูสี องค์การบริหารส่วนตำบล ๕ แห่งดังนี้ องค์การบริหารส่วนตำบลปากช่อง องค์การบริหารส่วนตำบลหนองสาหร่าย องค์การบริหารส่วนตำบลวังกะทะ องค์การบริหารส่วนตำบลคลองม่วง องค์การบริหารส่วนตำบลจันทึก องค์การบริหารส่วนตำบลชนงพระ องค์การบริหารส่วนตำบลโป่งตาลอง องค์การบริหารส่วนตำบลพญาเย็น องค์การบริหารส่วนตำบลหนองน้ำแดง

ภาพอำเภอปากช่องในปัจจุบัน พ.ศ.2555

ที่มา: เทศบาลเมืองปากช่อง

ความสำคัญของอำเภอปากช่องคือ เป็นอำเภอที่มีความสำคัญอำเภอหนึ่งของจังหวัดนครราชสีมา เพราะเป็นอำเภอที่เป็นช่องทางที่ชาวอีสานจะเดินทางติดต่อกับภาคกลางสู่กรุงเทพมหานคร โดยผ่าน อำเภอ มวกเหล็ก จังหวัดสระบุรี และในทางเดียวกันคนภาคกลางก็จะติดต่อกับชาวอีสาน ๑๕ จังหวัดโดยผ่านอำเภอปากช่องสู่จังหวัดนครราชสีมา และจังหวัดอื่นๆของภาคอีสานเช่นเดียวกัน นับว่าอำเภอปากช่องเป็นประตูด่านแรกของอีสาน ซึ่งเป็นเมืองที่มีความสำคัญมาแต่โบราณ ในอดีตช่องทางนี้จะต้องฝ่าอันตรายนานาประการ เพราะพื้นที่เป็นภูเขาสูงมีป่าดงดิบ คือดงพญาเย็นและดงพญาไฟ มีไข้ป่า มีสัตว์ร้ายชุกชุม คนที่จะเดินทางผ่านเส้นทางนี้จะต้องใช้เวลาเดินทางนานเป็นแรมเดือน จึงจะผ่านออกไปได้ ปัจจุบันอำเภอปากช่องมีความสำคัญ ทั้งทางเศรษฐกิจ การศึกษา สังคม และวัฒนธรรม เป็นเมืองที่มีภูมิทัศน์ที่สวยงาม มีถ้ำ มีเขาใหญ่ที่เป็นอุทยานแห่งชาติและเป็นมรดกโลก มีน้ำตก มีผลไม้โดยเฉพาะน้อยหน่า และข้าวโพดขายตลอดปี มีที่พัก โรงแรม สนามกอล์ฟ และร้านอาหารอร่อย ฯลฯอากาศก็ดี ผู้คนมีอัธยาศัยไมตรีเป็นมิตรกับผู้มาเยือน

ภาพปากช่องมุมกว้าง

www.wikipedia.org

สภาพทางภูมิศาสตร์

อำเภอปากช่อง เป็นอำเภอหนึ่งในจำนวน ๓๒ อำเภอของจังหวัดนครราชสีมา ตั้งอยู่ทางทิศตะวันตกเฉียงใต้ของจังหวัด อยู่ห่างจากจังหวัดนครราชสีมาประมาณ ๘๕ กิโลเมตรและอยู่ห่างจากกรุงเทพมหานครประมาณ ๑๗๑ กิโลเมตร มีพื้นที่ ๑,๘๒๕.๑๖๘ ตารางกิโลเมตร หรือ ๑,๐๔๐,๓๑๒.๕๐ ไร่ มีเขตติดต่อดังนี้

ทิศเหนือติดกับอำเภอมวกเหล็กจังหวัดสระบุรี

ทิศใต้ติดกับอำเภอเมือง อำเภอปากพลี จังหวัดนครนายก และอำเภอประจันตคามจังหวัดปราจีนบุรี

ทิศตะวันออกติดกับอำเภอสีคิ้ว อำเภอปักธงชัย และอำเภอวังน้ำเขียว

ทิศตะวันตกติดกับอำเภอมวกเหล็กจังหวัดสระบุรี

ภาพแผนที่เมืองปากช่อง

ที่มา : www.skyscrapercity.com

ลักษณะภูมิประเทศ พื้นที่ส่วนใหญ่ของอำเภอปากช่องมีความสูงมากกว่า ๓๐๐ เมตรจากระดับน้ำทะเลปานกลางเพราะเป็นภูเขา มีที่ราบเชิงเขาเป็นจำนวนมากมีเทือกเขาที่สำคัญ ๒ แนวคือ

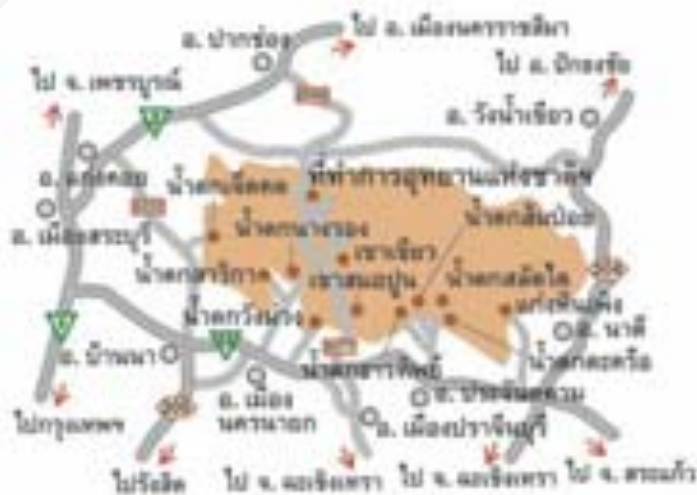
๑. เทือกเขาดงพญาเย็น ส่วนใหญ่เป็นภูเขาหินปูน มีความสูงอยู่ในช่วง ๕๐๐-๑๐๐๐ เมตรวางตัวในแนวเหนือ-ใต้ โดยเริ่มตั้งแตทางทิศตะวันตกของเขื่อนลำตะคองเป็นต้นไป มีความยาวประมาณ ๕๐ กิโลเมตร ยอดเขาที่สำคัญ ได้แก่ เขาไม้ลูก เขาส้มเช่า เขาปางโสก และเขาตะกุด เทือกเขานี้เป็นต้นกำเนิดของลำตะคองและห้วยมวกเหล็ก

๒. เทือกเขาสันกำแพง ส่วนใหญ่เป็นภูเขาหินทราย มีความสูงระหว่าง ๓๐๐-๑,๒๐๐ เมตรวางตัวในแนวตะวันตก-ตะวันออก เริ่มจากอำเภอปากช่อง อำเภอวังน้ำเขียว ไปจนถึงอำเภอเสิงสาง ยาวประมาณ ๑๖๔ กิโลเมตร ถือเป็นเทือกเขาเขตแดนตะวันตกเฉียงใต้ของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มียอดเขาที่สำคัญ

ภาพเมืองปากช่องในปัจจุบัน
ที่มา : เทศบาลเมืองปากช่อง

ได้แก่ เขาแหลม มีความสูงถึง ๑๓๒๖ เมตร ซึ่งเป็นยอดเขาที่สูงที่สุดของจังหวัดนครราชสีมา เขากำแพง เขาอีพร้อม เขาช้างหลูด เขาวง และเขาละมั่ง เทือกเขานี้เป็นต้นกำเนิดของแม่น้ำมูลและ ลำพระเพลิง เขตที่ราบเชิงเขาเหล่านี้เป็นเขตที่ราบลูกคลื่นลอนลาดและลูกคลื่นลอนชัน มีความสูงอยู่ในช่วง ๒๕๐-๕๐๐ เมตร เป็นพื้นที่ที่มีดินเหมาะแก่การปลูกพืชไร่ เช่นที่ตำบลกลางดง มีการปลูกมะม่วง มะละกอ น้อยหน่า ขนุนและข้าวโพดหวาน ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ตลอดจนผลไม้อื่นๆอีกมาก นอกจากนี้ยังมีการเลี้ยงสัตว์ การทำฟาร์มโคนเนื้อและโคนนม เช่น ที่ฟาร์มโชคชัย ซึ่งเป็นแหล่งผลิตโคนเนื้อ โคนมที่ใหญ่ที่สุดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ปัจจุบันยังทำให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวอีกด้วย เนื่องจากเป็นภูมิประเทศที่สวยงาม บางเขตจึงทำสวนเกษตร เช่น ปลูกไร่องุ่น สวนแก้วมังกร สวนปาล์ม ทำรีสอร์ท สนามกอล์ฟ ฯลฯ

ภาพแผนที่อำเภอปากช่อง

ที่มา : www.weekendhobby.com

เกมบทที่ ๑

คำสั่ง ในช่องสี่เหลี่ยมด้านล่างมีคำว่า **ปากช่อง** อยู่ด้วยกันทั้งหมด ๑๕ คำ ทั้งแนวตั้ง แนวนอน และแนวทแยงมุม หาพบแล้วให้ลากเส้นทับ

ป	ง	ก	า	ป	ช	ง	อ	ช	ก	า	ป
ง	า	อ	ง	ป	ง	อ	ช	ก	า	ป	ช
ช	อ	ก	ช	อ	ง	ช	อ	ง	ป	า	ง
ง	ป	ช	ช	ก	อ	ก	ง	อ	ก	อ	ง
อ	า	ช	ก	อ	า	า	า	ช	ช	ก	ป
ช	ก	ป	ช	า	ง	ป	า	ก	ช	อ	ง
ก	ช	า	ก	อ	ป	ง	า	า	ก	า	อ
า	อ	ง	ช	า	อ	ป	อ	ป	ช	า	ช
ป	ง	ก	ก	ช	ก	ช	อ	ช	ง	อ	ก
ช	า	ช	ก	า	ป	า	อ	ช	ก	ป	า
ป	อ	า	ก	ช	อ	ง	อ	ช	ก	า	ป
ง	ป	า	ก	ช	อ	ง	อ	ช	ก	า	ป

เฉลยเกมบทที่ ๑

คำตั้ง ในช่องสี่เหลี่ยมด้านล่างมีคำว่า **ปากช่อง** อยู่ด้วยกันทั้งหมด ๑๕ คำ ทั้งแนวตั้ง แนวนอน และแนวทแยงมุม หาพบแล้วให้ลากเส้นทับ

ป	ง	ก	า	ป	ช	ง	อ	ช	ก	า	ป
ง	า	อ	ง	ป	ง	อ	ช	ก	า	ป	ช
ช	อ	ก	ช	อ	ง	ช	อ	ง	ป	า	ง
ง	ป	ช	ช	ก	อ	ก	ง	อ	ก	อ	ง
อ	า	ช	ก	อ	า	า	า	ช	ช	ก	ป
ช	ก	ป	ช	า	ง	ป	า	ก	ช	อ	ง
ก	ช	า	ก	อ	ป	ง	า	า	ก	า	อ
า	อ	ง	ช	า	อ	ป	อ	ป	ช	า	ช
ป	ง	ก	ก	ช	ก	ช	อ	ช	ง	อ	ก
ช	า	ช	ก	า	ป	า	อ	ช	ก	ป	า
ป	อ	า	ก	ช	อ	ง	อ	ช	ก	า	ป
ง	ป	า	ก	ช	อ	ง	อ	ช	ก	า	ป

แบบฝึกกิจกรรม

คำชี้แจง ให้นักเรียนตอบคำถามที่ถูกต้องลงในกระดาษคำตอบที่กำหนดให้

จำนวน ๕ ข้อ ๕ คะแนน

๑. อำเภอปากช่องมีอาณาเขตติดต่อกับจังหวัด อะไรบ้าง

.....
.....
.....
.....

๒. ปัจจุบันอำเภอปากช่องแบ่งการปกครองออกเป็นกี่ตำบล

.....

๓. ภูเขาในเขตอำเภอปากช่องมีลักษณะเป็นอย่างไร

.....

๔. ภูเขาอะไรที่มียอดเขาสูงที่สุดในจังหวัดนครราชสีมา

.....

๕. จงบอกชื่อภูเขาที่เป็นต้นน้ำมา ๓ ชื่อ

.....
.....

เฉลยแบบฝึกกิจกรรม

คำชี้แจง ให้นักเรียนตอบคำถามที่ถูกต้องลงในกระดาษคำตอบที่กำหนดให้

จำนวน ๕ ข้อ ๕ คะแนน

๑. อำเภอปากช่องมีอาณาเขตติดต่อกับจังหวัด อะไรบ้าง

๔ จังหวัด คือ

จังหวัดสระบุรี, จังหวัดนครนายก, จังหวัดปราจีนบุรี, จังหวัดนครราชสีมา

๒. ปัจจุบันอำเภอปากช่องแบ่งการปกครองออกเป็นกี่ตำบล

๑๒ ตำบล

๓. ภูเขาในเขตอำเภอปากช่องมีลักษณะเป็นอย่างไร

เป็นภูเขาหินปูนและภูเขาหินทราย

๔. ภูเขาอะไรที่มียอดเขาสูงที่สุดในจังหวัดนครราชสีมา

เขาแหลม

๕. จงบอกชื่อภูเขาที่เป็นต้นน้ำมา ๓ ชื่อ

เขากำแพง, เขาอีพร้อม, เขาช้างชุก, เขาวง, เขาละมั่ง

บรรณานุกรม

กองการศึกษาเทศบาลเมืองปากช่อง. โครงการภูมิปัญญาท้องถิ่น. ๒๕๕๐

กองบรรณาธิการ สิริมงคลเกษีวิท. หลวงพ่อนาแก. ตากเศรษฐีปีที่ ๖ ฉบับที่ ๑๔๔ วันที่ ๑ มีนาคม พ.ศ.

๒๕๕๑.

ประชา อินทร์แก้วและชูชีพ ถนอมพันธุ์. “สภาพภูมิศาสตร์ของจังหวัดนครราชสีมา” ของดีโคราชเล่ม ๑ .

ศูนย์ศิลปวัฒนธรรมสถาบันราชภัฏนครราชสีมา. กรุงเทพฯ: ภาพพิมพ์, ๒๕๓๘.

ศูนย์วัฒนธรรมจังหวัดนครราชสีมา. “เที่ยวโคราช” ของดีโคราชเล่ม ๒. กทม: โรงพิมพ์สหสินชัยวัฒนา,

๒๕๒๓.

สำนักงานเทศบาลเมืองปากช่อง. วารสารรายงานกิจการเทศบาลเมือง ปากช่อง.กรุงเทพฯ:บริษัทบ้านผู้นำ

กรุ๊ปจำกัด,๒๕๕๒

<http://www.skyscrapercity.com>. (เข้าถึงเมื่อ 29 เมษายน 2554)

<http://th.wikipedia.org>. (เข้าถึงเมื่อวันที่ 23 มิถุนายน 2554).

<http://www.weekendhobby.com> (เข้าถึงเมื่อวันที่ 23 มิถุนายน 2554)

<http://portal.rotfaithai.com>/เรื่องจากอดีต. (เข้าถึงเมื่อวันที่ 30 พฤศจิกายน 2554).

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ	นางสาวสุนิตตา โกศัย
เกิด	วันที่ ๑ มกราคม พ.ศ. ๒๕๑๕
การศึกษา	
๒๕๓๑	สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีครุศาสตร์บัณฑิต วิชาเอก เทคโนโลยีและนวัตกรรมทางการศึกษา วิทยาลัยครุนครราชสีมา
๒๕๔๑	สำเร็จการศึกษาศรศาสตร์มหาบัณฑิต วิชาเอก เทคโนโลยีการศึกษา มหาวิทยาลัยขอนแก่น
ประสบการณ์ในการทำงาน	
๒๕๓๑-๒๕๓๒	นักเทคโนโลยีการศึกษา มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี
๒๕๓๒-๒๕๓๕	อาจารย์ ๑ ระดับ ๓ โรงเรียนสังขะ อำเภอสังขะ จังหวัดสุรินทร์
๒๕๓๕- ๒๕๕๔	หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษาฯ โรงเรียนปากช่อง ๒ อำเภอปากช่อง จังหวัดนครราชสีมา
ปัจจุบัน	ครูวิทยฐานะชำนาญการ โรงเรียนบุญเหลือวิทยานุสรณ์

.....